

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. _____
din _____ 2025

**Cu privire la aprobarea Metodologiei de identificare a iazurilor și
a lacurilor de acumulare destinate lichidării**

În temeiul art. 33 alin. (4) din Legea apelor nr. 272/2011 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 46-49, art. 70), Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Metodologia de identificare a iazurilor și a lacurilor de acumulare destinate lichidării (se anexează).
2. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Mediului.
3. Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei” este responsabilă pentru implementarea metodologiei, menționate la pct. 1, și pentru publicarea anuală a raportului de implementare, la data de 31 decembrie.
4. Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei”, în termen de o lună de la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri, va elabora instrucțiunea de implementare a metodologiei menționate la pct. 1 și fișa-tip de inventariere a iazurilor și a lacurilor de acumulare.
5. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2026.

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Contrasemnează:

Ministrul mediului

Sergiu LAZARENCO

**Metodologia de identificare a iazurilor
și a lacurilor de acumulare destinate lichidării**

I. DISPOZIȚII GENERALE

1. Metodologia de identificare a iazurilor și a lacurilor de acumulare destinate lichidării (în continuare *Metodologie*) reglementează procedura de identificare, examinare și selectare prealabilă a iazurilor și a lacurilor de acumulare cu structura de rezistență a barajelor aflată în situație de risc, analiza multicriterială pentru stabilirea fiabilității și a impacturilor existenței acestora, măsurile de remediere, procedura de lichidare și amenajarea postutilizare a terenurilor.

2. Metodologia are drept scop evaluarea iazurilor și a lacurilor de acumulare, în baza criteriilor cumulative în funcție de condițiile de siguranță, de mediu, de dezvoltare socio-economică și de dimensiuni, în vederea stabilirii necesității existenței acestora și a întreprinderii măsurilor corespunzătoare în dependență de rezultatul obținut.

3. Prevederile prezentei metodologii se aplică iazurilor, lacurilor de acumulare și heleșteielor.

4. Prezenta Metodologie este obligatorie pentru utilizare de către administrațiile publice centrale și locale, precum și de către sectorul privat, în procesul de examinare a siguranței în exploatare, a impacturilor aduse și a necesității existenței iazurilor, lacurilor de acumulare și a heleșteielor.

5. În cazul iazurilor, a lacurilor de acumulare și a heleșteielor ale căror construcții hidrotehnice sunt deținute cu drept de proprietate privată, iar terenurile cu drept de proprietate publică a statului sau a unității administrativ-teritoriale, procesul de desființare totală sau parțială a barajului se va exercita cu respectarea dreptului de proprietate și a relațiilor contractuale, conform prevederilor din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002.

6. Metodologia stabilește următoarele:

6.1. inițierea procedurii de identificare;

6.2. examinarea și selectarea prealabilă a iazurilor și a lacurilor de acumulare cu structura de rezistență a barajelor aflată în situație de risc;

6.3. analiza multicriterială pentru identificarea iazurilor și a lacurilor de acumulare care necesită a fi lichidate ;

6.4. procedura de lichidare;

6.5. postutilizarea terenului.

7. În sensul prezentei Metodologii se definesc următoarele noțiuni:

7.1. *Lichidarea iazului/lacului de acumulare* - ansamblu de acțiuni menite să asigure demontarea instalațiilor tehnice, demolarea totală sau parțială a barajului, a cuvetei și a instalațiilor de protecție a peștelui, reciclarea echipamentelor și a deșeurilor.

7.2. *postutilizarea terenului* - ansamblu de acțiuni de remediere și amenajare a terenului fondului apelor, ulterior desființării totale sau parțiale a barajului și a cuvetei iazului/lacului de acumulare, prin creare de zonă umedă, de plantare a perdelelor forestiere, creare de zonă de recreere, sau alte moduri de protecției a resursei de apă și de îmbunătățire a evoluției biodiversității.

7.3. *fitoremediere* - proces de utilizare a plantelor pentru stabilizarea, îndepărtarea și decontaminarea solurilor, apelor și aerului prin absorbție de diverși poluanți rezultați din activitățile agricole și din apele reziduale netratate corespunzător provenite din localități.

II. Inițierea procedurii de identificare

8. Inițierea procedurii de identificare a iazurilor și a lacurilor de acumulare cu structura de rezistență a barajelor aflată în situație de risc se realizează:

8.1. din oficiu, de către Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei”, cel puțin o dată la 5 ani;

8.2. la solicitarea proprietarilor construcțiilor hidrotehnice și/sau a terenurilor fondului apelor.

9. Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei” este entitatea responsabilă pentru organizarea și coordonarea procesului de identificare.

10. Autoritățile administrației publice locale din unitățile administrativ-teritoriale de nivelul unu și doi sunt informate oficial despre inițierea procesului de inventariere și sunt invitate să colaboreze prin furnizarea de informații.

11. Comisia pentru Situații Excepționale ale administrației publice locale de nivelul întâi, în limitele unității administrativ-teritoriale în care este situat iazul/lacul de acumulare, organizează procesul de inventariere și completează fișele-tip, în termen de 3 luni de la recepționarea solicitării la subiect parvenite din partea Instituției Publice Administrația Națională „Apele Moldovei”.

12. În cadrul inițierii procedurii de identificare, se realizează colectarea și analiza datelor disponibile privind iazurile și lacurile de acumulare existente, utilizând următoarele surse:

12.1. registrul bunurilor imobile;

12.2. regulamentul de exploatare;

12.3. datele din Registrul construcțiilor hidrotehnice, parte a Sistemului informațional automatizat „Cadastrul de Stat al Apelor”, rubrica „baraje, starea_construcției”;

12.4. cartea tehnică, în cazul lipsei acesteia, documentația de proiect și procesele-verbale de dare în exploatare, și de recepție finală;

12.5. pașapoartele tehnice;

12.6. produsele cartografice de pe geoportalurile tematice ale entităților publice responsabile de datele spațiale;

12.7. registrul de observații asupra stării construcțiilor, cuvetei și deformării malurilor, lacului de acumulare/iazului, anexă la Regulamentul de exploatare a lacurilor de acumulare/iazurilor/heleșteilor;

12.8. alte date relevante.

13. În baza datelor obținute urmare procesului de inventariere, Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei” elaborează lista tuturor iazurilor, lacurilor de acumulare și heleșteielor, care va conține, pentru fiecare obiect, următoarele informații:

13.1. locația (localitatea, raion, municipiu);

13.2. numărul cadastral sau sectorul cadastral și coordonatele MOLDREF 99, în cazul nedelimitării ca bun imobil;

13.3. regimul de proprietate;

13.4. anul estimativ de dare în exploatare a construcției;

13.5. aprecierea preliminară a stării tehnice a barajului și a cuvetei;

13.6. existența/lipsa infrastructurii rutiere/feroviare pe coronament.

III. Examinarea și selectarea prealabilă a iazurilor și a lacurilor de acumulare cu structura de rezistență a barajelor aflată în situație de risc

14. Examinarea și selectarea prealabilă a iazurilor și a lacurilor de acumulare destinate lichidării se realizează de către Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei” în comun cu autoritățile administrației publice locale, prin compararea datelor disponibile, în scopul identificării construcțiilor hidrotehnice care prezintă un risc potențial pentru siguranța populației, a bunurilor și a mediului.

15. Examinarea se desfășoară etapizat, în baza următoarelor criterii:

15.1. coronamentul barajului îndeplinește suplimentar și funcția de obiect de infrastructură rutieră sau feroviară;

15.2. depășirea duratei de existență a barajului;

15.3. deficiențe structurale sau tehnice care pot afecta exploatarea în condiții de siguranță;

15.4. secarea totală sau parțială a iazurilor și a lacurilor de acumulare pe o perioadă de cel puțin 5 ani consecutivi;

15.5. iazuri și lacuri de acumulare construite ilicit;

15.6. cerințe urbanistice și prevederi ale documentației de amenajare a teritoriului care impun desființarea construcției.

16. Identificarea barajelor care îndeplinesc și funcția suplimentară de obiect al infrastructurii rutiere sau feroviare se realizează prin corelarea datelor disponibile pe geoportalurile tematice ale entităților publice responsabile de datele spațiale cu produsele cartografice de pe geoportalurile tematice ale entităților publice competente pe domeniile respective.

17. Durata de existență a barajelor, construite și supuse recepției conform prevederilor cadrului legal, poate fi determinată utilizând următoarele surse de informație:

17.1. cartea tehnică (documentația de proiect, procesul-verbal de recepție finală);

17.2. actele contabile privind luarea la balanță;

17.3. pașaportul tehnic al construcției;

17.4. produse cartografice de pe geoportalurile tematice ale entităților publice;

18. În absența datelor documentare prevăzute la pct. 17, anul estimativ al dării în exploatare a construcției se consideră anul în care iazul/lacul de acumulare este reflectat pentru prima dată în surse cartografice sau documentare verificabile, iar depășirea duratei utile de funcționare se stabilește conform Catalogului mijloacelor fixe și activelor nemateriale aprobat prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 77/2022.

19. În baza datelor din Registrul construcțiilor hidrotehnice Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei” verifică anual durata de existență a barajelor și în situația în care aceasta este depășită sesizează Inspectoratul Național de Supraveghere Tehnică, în vederea efectuării controlului și întreprinderii măsurilor de rigoare.

20. În cazul de depășire a duratei de existență a barajului, a lipsei unei expertize tehnice valabile, a lipsei unor intervenții de îmbunătățire a stării tehnice și a aprecierii vizuale a stării tehnice drept satisfăcătoare sau nesatisfăcătoare, Inspectoratul Național de Supraveghere Tehnică notifică în scris proprietarul construcției hidrotehnice cu privire la obligația de a efectua expertiza tehnică, conform prevederilor art. 260 din Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023 și pct. 12, 13 și 41 din Regulamentul-tip de exploatare a lacurilor de acumulare/iazurilor/heleșteiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 977/2016.

21. Identificarea deficiențelor structurale ale barajelor care pot afecta exploatarea în condiții de siguranță, inclusiv cele provocate de factori distructivi cu caracter natural sau antropic, se realizează prin:

21.1. consultarea cărții tehnice a construcției, în care sunt înscrise rezultatele urmăririi curente și a urmăririi speciale a comportării în exploatare;

21.2. constatări vizuale directe privind:

21.2.1. degradări ale structurii de rezistență;

21.2.2. infiltrații semnificative a apei în corpul barajului și/sau în sistemul de drenaj peste valoarea proiectată;

21.2.3. semne de sufozie;

21.2.4. deformări sau alunecări ale taluzurilor;

21.2.5. scurgeri prin corpul barajului sau la contactul cu elementele din beton din aval;

21.2.6. alte deficiențe semnificative.

22. Confirmarea secării iazurilor/lacurilor de acumulare se face urmare examinării suprapunerii produselor cartografice de pe geoportalurile tematice ale entităților publice și nota de confirmare emisă de către autoritatea administrației publice locale.

23. Legalitatea construcției hidrotehnice, edificate după anul 1996, se stabilește prin:

23.1. procesul-verbal de recepție finală;

23.2. înregistrarea în Registrul bunurilor imobile, ca imobil distinct sau parte componentă a unui alt bun;

23.3. hotărârea instanței judecătorești.

24. Iazurile/lacurile de acumulare construite contrar prevederilor cadrului legal, cu referire la legalitatea acestora, nu se supun analizei multicriteriale. În aceste cazuri, Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei” sesizează autoritățile competente pentru constatarea contravenției și dispunerea măsurilor legale.

25. După examinarea tuturor datelor disponibile, Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei” din lista totală a iazurile/lacurile de acumulare le separă pe cele construite ilicit și pe cele pentru care există acord de lichidare, și întocmește lista preliminară a celor care necesită a fi supuse analizei multicriteriale.

IV. Analiza multicriterială pentru identificarea iazurilor și a lacurilor de acumulare care necesită a fi lichidate

26. Analiza multicriterială are drept scop evaluarea necesității existenței iazurilor, a lacurilor de acumulare și a heleșteielor, identificate în etapa de examinare și selectate prealabilă cu o structură de rezistență a barajelor aflată în situație de risc, din perspectiva asigurării regularizării debitelor cursurilor apă în caz de viituri, a impactului acestora asupra mediului și a dezvoltării socio-economice.

27. Analiza se efectuează de către Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei”, în baza unei grile standardizate de punctaj, aplicabilă corespunzător criteriilor prevăzute la punctul 28 și subcriteriilor acestora, utilizând surse oficiale, date din teren și informații transmise de autoritățile competente.

28. Criteriile sunt divizate pe subcriterii conform tabelului 1, iar fiecărui subcriteriu îi corespunde un punctaj de evaluare.

Criterii și subcriterii

Tabelul 1

Criterii	Cod	Subcriteriu	Punctaj
C ₁ . Condiții de siguranță (pondere 0.4)	C _{1.1}	Riscul efectului de cedare a barajului în cazul amplasării în cascadă	
	C _{1.2}	Riscul de cedare a barajului sub efectul unei acțiuni seismice	
	C _{1.3}	Starea tehnică a barajului	
C ₂ . Mediu (pondere 0.25)	C _{2.1}	Evaporație	
	C _{2.2}	Procentajul de colmatare	
	C _{2.3}	Debitul salubru bazat pe densitatea barajelor	
	C _{2.4}	Fitoremediere	
	C _{2.4.1}	distanța până la localitate	
	C _{2.4.2}	numărul populației	
	C _{2.5}	Reîncărcarea acviferului	
	C _{2.5.1}	densitatea sondelor de apă	
	C _{2.5.2}	permeabilitatea rocilor sedimentare	
C ₃ . Dezvoltare socio- economică (pondere 0.2)	C _{3.1}	Irigații	
	C _{3.2}	Acvacultură	
	C _{3.3}	Alimentare cu apă	
	C _{3.4}	Recreație	

	C _{3.5}	Îmbinarea în coronament a funcției de obiect de infrastructură rutieră/feroviară	
C ₄ . Dimensiuni (pondere 0.15)	C _{4.1}	suprafața	
	C _{4.2}	adâncimea medie	

29. În funcție de importanță, criteriilor li se atribuie următoarea pondere din punctajul total:

29.1. condițiile de siguranță (C₁.) – 0,40;

29.2. mediu (C₂.) – 0,25;

29.3. dezvoltarea socio-economică (C₃.) – 0,20;

29.4. dimensiuni (C₄.) – 0,15.

30. Formula de calcul al punctajului total, cu aplicarea punctajului corespunzător fiecărui subcriteriu și a ponderei atribuite criteriului, este următoarea:

PT = (0.4 x C₁) + (0.25 x C₂) + (0.2 x C₃) + (0.15 x C₄), unde:

C₁ = (C_{1.1}+C_{1.2}+C_{1.3})

C₂ = (C_{2.1}+C_{2.2}+C_{2.3}+C_{2.4}+C_{2.5}), unde C_{2.4} = C_{2.4.1} x C_{2.4.2}, iar C_{2.5} = C_{2.5.1} x C_{2.5.2}

C₃ = (C_{3.1}+C_{3.2}+C_{3.3}+C_{3.4}+C_{3.5})

C₄ = C_{4.1} x C_{4.2}

unde:

PT – punctaj total;

C_{i.i} – punctajul corespunzător subcriteriului.

31. Punctajul de evaluare al impactului fiecărui subcriteriu este cuprins în intervalul valoric [-5, +5].

32. Pragurile decizionale sunt următoarele:

32.1. lichidare în cazul în care PT ≤ 0, pe motivul dominării penalizărilor de siguranță și/sau de mediu, și/sau utilitatea este nulă sau minoră;

32.2. remediere/reabilitare în cazul în care 0 < PT < 5,50 pe motivul existenței utilității, dar coexistă riscuri/deficiențe ce necesită lucrări;

32.3. menținere în cazul în care PT ≥ 5,5, pe motiv de utilitate pronunțată (socio-economică/atenuare risc), iar riscurile sunt moderate/gestionabile.

33. Selectarea pe criteriul *condiții de siguranță* (C₁) se realizează în funcție de riscul efectului de cedare a barajului în cazul amplasării în cascadă a iazurilor/lacurilor de acumulare, de riscul de cedare a barajului sub efectul unei acțiuni seismice și de starea tehnică a barajului.

34. Analiza iazurilor/lacurilor de acumulare pe subcriteriul *riscul efectului de cedare a barajului în cazul amplasării în cascadă* (C_{1.1}), se realizează corespunzător tabelului 2, în funcție de numărul barajelor situate amonte și de prezența bunurilor, și a populației în aval.

**Grila de punctaj în dependență
de riscul efectului de cedare a barajului în cazul amplasării în cascadă**

Tabelul 2

Criteriu principal	Subcriteriu	Cod	Punctaj	Explicație tehnică
C ₁ . Condiții de siguranță	Risc efect de cascadă asupra barajului	C _{1.1}	0	nu există sate/infrastructuri expuse aval
			-1	1 baraj amonte, expunere sub 100 case
			-2	1 baraj amonte, expunere peste 100 case
			-3	2 baraje amonte, lipsesc obiective importante aval
			-4	≥2 baraje amonte + obiective importante aval
			-5	configurație cu risc maxim/risc de pierderi de vieți/infrastructură critică

35. Analiza *riscului de cedare a barajului sub efectul unei acțiuni seismice* (C_{1.2}), cu intensitatea care o depășește pe cea de calcul, se efectuează corespunzător localizării în raport cu zonele de hazard seismic, stabilite conform Hărții de zonare seismică a Republicii Moldova, aprobată prin Ordinul Ministerului Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului nr. 25/2009. Atribuirea punctajului echivalent se face potrivit tabelului 3.

**Grila de punctaj privind riscul
de cedare a barajului sub efectul unei acțiuni seismice**

Tabelul 3

Criteriu principal	Subcriteriu	Cod	Punctaj	Explicație tehnică
C ₁ . Condiții de siguranță	Risc seismic	C _{1.2}	-1	Zona seismică 6
			-2	Zona seismică 7
			-3	Zona seismică 8

36. Analiza pe subcriteriul *starea tehnică a barajului* (C_{1.3}), se face în baza concluziilor din raportul de expertiză tehnică cu referire la deficiențele structurale ale barajului, ce țin de starea tehnică a elementelor constructive și a construcției în ansamblu, neconformitățile depistate și estimarea degradărilor, care pot afecta exploatarea în condiții de siguranță. Atribuirea punctajului echivalent se face potrivit tabelului 4.

Grila de punctaj privind starea tehnică a barajului

Tabelul 4

Criteriu principal	Subcriteriu	Cod	Punctaj	Explicație tehnică
C ₁ . Condiții de siguranță	Starea tehnică a barajului	C _{1.4}	-1	satisfăcătoare
			-2	nesatisfăcătoare
			-3	cu deficiențe majore

37. Selectarea pe criteriul *mediu* (C₂) se realizează în funcție de procesul de evaporație a apei de pe suprafața iazului/lacului de acumulare, de procentajul de colmatare, de debitul salubru bazat pe densitatea barajelor, de funcția de fitoremediere și de contribuția la reîncarcarea acviferului.

38. Estimarea pe subcriteriul *evaporație* se face ținând cont că pierderile cantităților de apă prin evaporare și transpirație, raportate la suprafața oglinzii apei. Subscorurile se acordă pe baza datelor de pe pagina web a Serviciului Hidrometeorologic de Stat (portalul schimbărilor climatice, scenariul pentru perioada 2021-2040, parametrul evaporația maximă). Atribuirea punctajului echivalent se face potrivit tabelului 5.

Grila de punctaj privind evaporația

Tabelul 5

Criteriu principal	Subcriteriu	Cod	Punctaj	Explicație tehnică
C ₂ . Mediu	Evaporație	C _{2.1}	-1	mai mic 950 mm/an
			-2	950 mm/an-1000 mm/an
			-3	peste 1000 mm/an

39. Analiza în dependență de *colmatare* (C_{2.2}) se face ținând cont că procentajul de colmatare a cuvetei, care exprimă proporția volumului de retenție pierdut prin depuneri sedimentare și influențează asupra utilității funcționale, și a presiunii ecologice a iazului/lacului de acumulare.

40. Procentajul de colmatare se calculează reieșind din datele ce țin de suprafața, adâncimea, nivelul normal de retenție a apei și de volumul la cota nivelului normal de retenție a apei la data dării în exploatare a iazului/lacului de acumulare, în coraport cu aceste date la zi.

41. Volumul aproximativ al sedimentelor acumulate este determinat ca diferență dintre volumul apei la cota nivelului normal de retenție și volumul total al apei la zi, sau prin sondaje batimetrice. Atribuirea punctajului echivalent se face potrivit tabelului 6.

Grila de punctaj privind procentajul de colmatare

Tabelul 6

Criteriu principal	Subcriteriu	Cod	Punctaj	Explicație tehnică
C ₂ . Mediu	Colmatare	C _{2.2}	-1	Colmatare <20%
			-2	Colmatare 20–40%
			-3	Colmatare 40–60%
			-4	Colmatare 60–80%
			-5	Colmatare >80%

42. Pentru analiza pe subcriteriul *debitului salubru bazat pe densitatea barajelor* (C_{2.3}), se apreciază densitatea de baraje raportată la suprafața bazinului de recepție a cursului apă pe care sunt amplasate, prin intermediul sistemelor geografice informaționale. Atribuirea punctajului echivalent se face potrivit tabelului 7.

Grila de punctaj în funcție de debitul salubru bazat pe densitatea barajelor

Tabelul nr. 7

Criteriu principal	Subcriteriu	Cod	Punctaj	Explicație tehnică
C ₂ . Mediu	Debitul salubru	C _{2.3}	-1	densitatea [n° de lacuri/km ²] ≤ 0.2
			-2	0.2 < densitatea [n° de lacuri/km ²] ≤ 0.4
			-3	densitatea [n° de lacuri/km ²] > 0.4

43. Analiza pe subcriteriul de *fitoremediere* (C_{2.4}) se face apreciind măsura în care vegetația acvatică și riverană poate contribui la procesele de epurare naturală a apei și la menținerea echilibrului ecologic al iazului/lacului de acumulare în cazuri de posibile poluări difuze. Evaluarea se poate realiza atât prin inspecții de teren, cât și prin interpretarea imaginilor satelitare sau aeriene cu referire la suprafața vegetației acvatice și a celei riverane a corpului de apă unic și indivizibil.

44. Aprecierea importanței existenței iazului/lacului de acumulare ce servește, sau poate servi, în scopuri de filtrare naturală a apei în cazuri de poluări difuze, provenite din diverse activități umane, se efectuează în dependență de numărul de locuitori din localitățile situate amonte de baraj, iar ponderile se bazează pe distanța medie dintre baraj și localitate. Estimarea se realizează prin înmulțirea punctajului din tabelul 8 cu coeficientul corespunzător tabelului 9.

Grila de punctaj în funcție de numărul populației

Tabelul 8

Criteriu principal	Subcriteriu	Cod	Punctaj	Descriere
C ₂ . Mediu	Numărul populației	C _{2.4.2}	0	n° locuitori <2500
			1	2500 < n° locuitori ≤ 7500
			2	7500 < n° locuitori ≤ 15000
			3	N° locuitori > 15000

Grila de punctaj în funcție de distanța până la localitate

Tabelul 9

Criteriu principal	Subcriteriu	Cod	Coeficient	Descriere
C ₂ . Mediu	Distanța până la localitate	C _{2.4.1}	0.5	distanța > 5 km
			0.75	2.5 km < distanța ≤ 5 km
			1	distanța ≤ 2.5 km

45. Analiza pe subcriteriul de *reîncărcare a acviferului* se face prin evaluarea contribuției iazului/lacului de acumulare la alimentarea apelor subterane, în funcție de existența sondelor de apă în adiacența de un kilometru și de permeabilitatea rocilor sedimentare. Estimarea se realizează prin înmulțirea punctajului din tabelul 10 cu coeficientul corespunzător tabelului 11.

46. Existența sondelor se confirmă de către autoritățile administrației publice locale, la solicitarea Instituției Publice Administrația Națională „Apele Moldovei”.

Grila de punctaj privind densitatea sondelor de apă

Tabelul 10

Criteriu	Subcriteriu	Cod	Punctaj	Explicație tehnică
C ₂ . Mediu	Reîncărcare acvifer	C _{2.5.1}	0	fără sonde de apă ≤ 1 km
			1	1 sondă de apă în raza de 1 km
			2	≥ 2 sonde de apă

Grila de punctaj privind permeabilitatea rocilor sedimentare

Tabelul 11

Criteriu	Subcriteriu	Cod	Coeficient	Explicație tehnică
C ₂ . Mediu	Reîncărcare acvifer	C _{2.5.2}	0,5	strat argilo-nisipos
			1	strat nisipos/calcaros

47. Selectarea pe criteriul de *dezvoltare socio-economică* (C₃) se realizează în funcție de necesitatea utilizării resursei de apă pentru irigații, acvacultură, alimentare cu apă, recreație și îmbinare a infrastructurii rutiere/feroviare în coronament. Asupra acestor utilizări se expune autoritatea administrației publice locale, la solicitarea Institutiei Publice Administrația Națională „Apele Moldovei”.

48. Analiza pe subcriteriul *irigații* se face prin evaluarea utilizării resursei de apă la irigarea terenurilor agricole în dependență de tipul sistemului și de amploarea irigației (suprafața deservită). Informația necesară procesului de analiză este furnizată de către administrația publică locală și de către agentul economic deținător al autorizației de mediu pentru folosința specială a apei pentru irigare. Atribuirea punctajului echivalent se face potrivit tabelului 12.

Grila de punctaj privind irigarea

Tabelul 12

Criteriu	Subcriteriu	Cod	Punctaj	Explicație tehnică
C ₃ . Dezvoltare socio-economică	Irigare	C _{3.1}	0	neutilizat
			1	irigații sezoniere de mică amploare
			2	irigare prin instalații mobile
			3	irigare prin stații de pompare
			4	sisteme centralizate de irigare (SCI)

49. Analiza pe subcriteriul *acvacultură* se face prin cuantificarea modului în care iazul/lacul de acumulare este utilizat în scopuri piscicole și evaluarea contribuției acestei utilizări la dezvoltarea economică locală. Informația necesară procesului de analiză este furnizată de către administrația publică locală și de către agentul economic care desfășoară activitatea de acvacultură. Atribuirea punctajului echivalent se face potrivit tabelului 13.

Grila de punctaj privind acvacultura

Tabelul 13

Criteriu	Subcriteriu	Cod	Punctaj	Explicație tehnică
C ₃ . Dezvoltare socio-economică	Acvacultură	C _{3.2}	0	neutilizat
			1	intenție/contract
			3	exploatare piscicolă naturală <0,5 t/ha/an
			5	exploatare piscicolă intensivă ≥0,5 t/ha/an (hrănirea peștelui cu furaje concentrate)

50. Analiza pe subcriteriul *alimentare cu apă* presupune verificarea măsurii în care iazul/lacul de acumulare servește ca sursă de alimentare cu apă potabilă sau tehnologică pentru comunități, ferme ori unități industriale. În procesul de evaluare se utilizează datele furnizate de către

autoritățile locale, operatorii de apă, entitatea emitentă de autorizației de mediu pentru folosința specială a apei, din observațiile din teren sau informațiile din documentația tehnică. Atribuirea punctajului echivalent se face potrivit tabelului 14.

Grila de punctaj privind alimentarea cu apă

Tabelul 14

Criteriu	Subcriteriu	Cod	Punctaj	Explicație tehnică
C ₃ . Dezvoltare socio-economică	Alimentare cu apă	C _{3.3}	0	nu servește alimentării cu apă
			1	poate servi (distanță mare >5 km, populație <1000 locuitori)
			2	servește oficial (distanță >5 km, populație 1000-2500 locuitori)
			3	servește oficial (populație 2500-5000 locuitori)
			4	servește oficial (populație >5000 locuitori)

51. Aplicarea subcriteriului *recreație* constă în evaluarea măsurii în care iazul/lacul de acumulare are potențial pentru desfășurarea activităților de agrement și turism, în coraport cu numărul populației în raza de 10 km. Se verifică existența și tipologia utilizărilor recreative de pescuit sportiv, plajă și scăldat, camping, sporturi nautice, amenajări turistice sau zone de promenadă. Datele cu referire la desfășurarea unor astfel de activități economice se furnizează de către autoritățile publice locale, ca entități coordonatoare a activităților de comerț desfășurate în teritoriu. Atribuirea punctajului echivalent se face potrivit tabelului 15.

Grila de punctaj privind recreația

Tabelul 15

Criteriu	Subcriteriu	Cod	Punctaj	Explicație tehnică
C ₃ . Dezvoltare socio-economică	Recreație	C _{3.4}	0	fără potențial de recreere
			1	număr mic al populației (<1000)
			2	număr mediu al populației (1000–2500)
			3	număr mare al populației (>2500)
			4	activitate de recreere existentă

52. Analiza pe subcriteriul *îmbinarea în coronament a funcției de obiect de infrastructură rutieră/feroviară*, se realizează prin verificarea existenței pe coronament a infrastructurii rutiere (drum, pod) sau feroviare. Evaluarea se realizează în dependență de importanța infrastructurii rutiere/feroviare ca fiind de interes local, național sau european. Atribuirea punctajului echivalent se face potrivit tabelului 16.

**Grila de punctaj privind îmbinarea în coronament a funcției
de obiect de infrastructură rutieră/feroviară**

Tabelul 16

Criteriu	Subcriteriu	Cod	Punctaj	Explicație tehnică
C ₃ . Dezvoltare socio-economică	Infrastructură coronament	C _{3.6}	0	nu este infrastructură rutieră/feroviară
			1	drum local (de interes raional/municipal, comunal, stradă) sau linii speciale de cale ferată
			2	drum național (autostradă, expres, republican, regional) sau linii secundare de cale ferată
			3	drum european (internaționale) sau linii principale de cale ferată

53. Selectarea pe criteriul *dimensiuni* (C₄) se realizează în funcție de suprafața terenului pe care este amplasat iazul/lacul de acumulare și a adâncimii medii a apei (se va calcula adâncimea medie a apei până la stratul de nămol), cu scopul de redare mai complexă a capacității funcționale și a riscurilor asociate.

54. Datele cu referire la suprafața terenului pe care este amplasat iazul/lacul de acumulare pot fi obținute din următoarele surse:

54.1. registrul bunurilor imobile (în cazul delimitării corespunzătoare);

54.2. planuri cadastrale;

54.3. documentația de proiect;

54.4. regulamentul de exploatare;

54.5. ortofotoplanuri sau imagini satelitare de pe geoportalurile tematice ale entităților publice responsabile de datele spațiale.

55. Adâncimea medie a apei se stabilește pe baza datelor tehnice din documentația de proiect existentă, ori prin sondaje batimetrice sau urmare măsurărilor în teren. Evaluarea pe dimensiuni se realizează prin înmulțirea punctajului din tabelul 17 cu coeficientul corespunzător tabelului 18.

**Grila de punctaj privind suprafața terenului
pe care este amplasat iazul/lacul de acumulare**

Tabelul 17

Criteriu	Subcriteriu	Cod	Punctaj	Suprafața iazului/lacului de acumulare [ha]
C ₄ . Dezvoltare socio-economică	Infrastructură coronament	C _{4.1}	-3	$S < 1$
			-2	$1 \leq S < 10$
			-1	$10 \leq S < 20$
			1	$20 \leq S < 40$
			2	$40 \leq S < 80$
			3	$S \geq 80$

Grila de punctaj privind adâncimea medie a iazului/lacului de acumulare

Tabelul 18

Criteriu	Subcriteriu	Cod	Adâncimea medie [m]	Coeficientul pentru punctajul negativ al suprafeței	Coeficientul pentru punctajul pozitiv al suprafeței
C ₄ . Dezvoltare socio-economică	Infrastructură coronament	C _{4.2}	> 2.5	0.5	1
			2 < adâncimea medie ≤ 2.5	0.75	0.75
			adâncimea medie ≤ 2	1	0.5

56. Un punctaj redus limitează contribuția iazurilor/lacurilor de acumulare mici la scorul total, semnalând funcționalitatea modestă și lipsa rolului strategic. Un punctaj total intermediar reflectă acumulări de apă medii, cu valoare utilitară mai mare și cu relevanță la nivel local. Un punctaj total ridicat subliniază importanța iazurilor/lacurilor de acumulare mari, care au o capacitate de retenție semnificativă și influențează puternic deciziile de reabilitare sau menținere a acestora.

V. PROCEDURA DE LICHIDARE

57. Procedura de lichidare se aplică iazurilor și lacurilor de acumulare care, în urma analizei multicriteriale, au obținut un punctaj negativ semnificativ sau prezintă riscuri pentru siguranța populației, a bunurilor sau a mediului, precum și a celor construite neautorizat.

58. Lichidarea poate fi realizată prin:

58.1. procedură benevolă, de către proprietarul/proprietarii iazului/lacului de acumulare;

58.2. procedură în mod silit, de dezafectare, asigurată de către autoritățile administrației publice locale, conform prevederilor art. 302 din Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023, inclusiv prin expropriere pentru cauză de utilitate publică.

59. În cazul exprimării acordului scris al proprietarului/proprietarilor iazului/lacului de acumulare privind lichidarea, procedura se derulează după cum urmează:

59.1. proprietarul/proprietarii barajului de comun cu proprietarul/proprietarii terenului/terenurilor iazului/lacului de acumulare asigură elaborarea documentației de desființare totală/parțială a barajului, de către un proiectant atestat;

59.2. proprietarul/proprietarii barajului depune cerere la Agenția de Mediu pentru expunerea asupra necesității efectuării evaluării impactului asupra mediului, în conformitate cu prevederile Legii nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului;

59.3. proprietarul/proprietarii barajului asigură obținerea autorizației de desființare totală sau parțială a barajului, în conformitate cu prevederile Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023;

60. În cazul în care barajul nu este înregistrat în Registrul bunurilor imobile, lucrările de demolare se execută fără autorizație de desființare și în conformitate cu prevederile Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023.

61. În lipsa acordului de desființare a barajului din partea proprietarului/propietarilor, autoritățile administrației publice locale ale unităților administrativ-teritoriale pe ale căror teritoriu administrativ se află iazul/lacul de acumulare, de comun cu Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei”, pot iniția următoarele:

61.1. sesizarea Inspectoratului Național de Supraveghere Tehnică pentru notificarea proprietarului barajului, corespunzător pct. 20, cu referire la necesitatea efectuării expertizei tehnice a construcției;

61.2. notificarea/solicitarea desființării barajului în temeiurile prevăzute în art. 304 și art. 306 alin. (2) lit. c) din Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023, urmare recomandărilor din raportul de expertiză tehnică;

61.3. procesul de expropriere pentru utilitate publică de interes local, în conformitate cu prevederile Legii exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999.

62. În cazul exproprierii, cuantumul despăgubirii este echivalent cu valoarea de bilanț a construcției hidrotehnice, inclusiv după caz, compensația pentru investițiile efectuate și beneficiul nerealizat timp de un an.

63. Pentru situațiile în care proprietarul barajului nu este identificat, autoritățile administrației publice locale asigurată dezafectarea construcției hidrotehnice conform prevederilor art. 302 din Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023.

64. Urmare obținerii acordului de mediu, în cazul iazului/lacului de acumulare care dispune de resursă de apă, se purcede la evacuarea apei, care se realizează în conformitate cu prevederile Regulamentului-tip de exploatare a lacurilor de acumulare/iazurilor/heleșteilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 977/2016.

65. Desființarea totală sau parțială a barajului se realizează în conformitate cu prevederile Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023 și, după caz, conform Regulamentului cu privire la modul de demolare a construcțiilor neautorizate și de defrișare a arborilor și arbuștilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 582/2022.

66. Proiectul de desființare a construcției va conține soluția tehnică de desființare totală sau parțială a barajului, cea de postutilizare a construcțiilor hidrotehnice și măsurile de remediere și amenajare a terenului după realizarea activităților și lucrărilor de desființare. Conținutul proiectului de desființare a construcției pentru lucrările aferente postutilizării, etapele și condițiile de desfășurare ale acestora, se realizează conform prevederilor Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023.

67. Proiectul tehnic de lichidare a iazului/lacului de acumulare include suplimentar:

67.1. planul de golire controlată;

67.2. managementul sedimentelor (evacuare, erodare controlată, depozitare controlată);

67.3. dezafectarea barajului și a anexelor;

67.4. consolidări;

67.5. reprofilarea cuvetei;

67.6. protecția habitatelor;

67.7. planul de monitorizare.

68. Cerințe tehnice post-lichidare:

68.1. reabilitarea albiei cursului de apă pe traseul natural;

68.2. stabilizarea malurilor;

68.3. reconstrucția ecologică (plantări, însămânțări);

68.4. construcția/amenajarea corespunzătoare pentru protecție antierozională;

68.5. refacerea zonelor de reproducere a ihtiofaunei, după caz.

69. În cazul iazurilor/lacurilor de acumulare ale căror coronamente ale barajelor îndeplinesc și funcția suplimentară de obiecte de infrastructură rutieră sau feroviară, se întreprind următoarele măsuri suplimentare:

69.1. decizia privind desființarea totală, parțială sau reconstrucția corpului barajului se ia de comun acord între proprietarul acestuia și administratorul infrastructurii rutiere/feroviare, drept rezultat fiind lichidarea corpului de apă unic și indivizibil;

69.2. în cazul desființării parțiale sau a reconstrucției barajului, administratorul infrastructurii rutiere/feroviare are obligația să asigure efectuarea expertizării tehnice a părților componente ale barajului, care servesc la asigurarea curgerii cursului de apă, în care va fi elaborată și soluția tehnică corespunzătoare;

69.3. intervențiile se coordonează cu autoritățile administrației publice locale și cu Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei”.

70. După finalizarea lucrărilor de desființare totală sau parțială a barajului și de lichidare a iazului/lacului de acumulare, autoritatea responsabilă notifică Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică și Agenția de Mediu pentru constatarea încheierii procedurii de lichidare.

71. Monitorizarea regională post-intervenție este obligatorie pentru o perioadă minimă de 12 luni de la finalizarea executării.

72. Monitorizarea regională post-intervenție include:

72.1. observații asupra stabilității geologice a zonei;

72.2. impactul asupra cursului de apă;

72.3. evoluția biodiversității.

73. Rezultatele monitorizării sunt raportate anual de către Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei”, către Ministerul Mediului.

VI. POSTUTILIZAREA TERENULUI

74. După desființarea totală sau parțială a barajului, a lichidării iazului/lacului de acumulare, corespunzător proiectului de desființare, terenul fondului apelor intră în regim de remediere și amenajare, în conformitate cu prevederile Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023 și a Legii apelor nr. 272/2011.

75. Urmare lichidării iazului/lacului de acumulare categoria de destinație a terenurilor fondului apelor rămâne neschimbată. Categoria de destinație a terenurilor putând fi modificată doar în cazurile prevăzute de art. 58 alin. (6¹) din Codul funciar nr. 22/2024.

76. Pentru remedierea și amenajarea terenului, în dependență de particularitățile hidrologice, de relief și de tipul solului, și corespunzător planului de gestionare a riscurilor de inundații, se realizează următoarele măsuri:

76.1. de asigurare a cursului natural al apei, după caz, de regularizare sau reabilitare a albiei cursului de apă;

76.2. de creare a perdelelor forestiere;

76.3. de plantare a vegetației specifice;

76.4. de creare/restabilire a locurilor de depunere a icrelor din luncile inundabile;

76.5. de creare/refacere a zonei umede;

76.6. de aducere a terenului la starea inițială;

76.7. alte intervenții, conform prevederilor cadrului legal tangențial, pentru asigurarea protecției resursei de apă, a dezvoltării biodiversității și prevenirii riscurilor de inundații cu impact negativ.

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Metodologiei de
identificare a iazurilor și a lacurilor de acumulare destinate lichidării

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Metodologiei de identificare a iazurilor și a lacurilor de acumulare destinate lichidării este elaborat de către Ministerul Mediului.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
<i>2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ</i>
Proiectul hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Metodologiei de identificare a iazurilor și a lacurilor de acumulare destinate lichidării rezultă din prevederile: - Planului național de reglementări pentru anul 2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 841/2024, pct. 327 – termen de aprobare iunie 2025; - art. 33 alin. (4) din Legea apelor nr. 272/2011 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 46-49, art. 70), care prevede atribuțiile Instituției Publice Administrația Națională „Apele Moldovei” de a identifica iazurile și lacurile de acumulare care urmează a fi lichidate și de a întocmi o listă în acest sens, conform Metodologiei de identificare a iazurilor și lacurilor de acumulare destinate lichidării, aprobată de Guvern.
<i>2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative</i>
Potrivit materialelor cartografice (<i>geodata.gov.md</i>), majoritatea iazurilor/lacurilor de acumulare au fost construite în perioada anilor 1963-1982. Urmare analizării datelor actuale, în contextul schimbărilor climatice, se constată că volumul de apă ale iazurilor/lacurilor de acumulare s-a redus considerabil sau au secat. Barajele iazurilor și lacurilor de acumulare sunt construite preponderent din roci sedimentare neconsolidate (argilă). Destinația prioritară a celor mai mari corpuri de apă unice și indivizibile, a majorității lacurilor de acumulare, este cea de regularizare a debitelor cursurilor de apă în timpul viiturilor și pentru generarea energiei electrice, restul fiind destinate pentru irigare, piscicultură, antieroziionale și activități de recreere. Parametrii tehnici ale construcțiilor hidrotehnice trebuie să asigure deversarea apelor cu probabilitatea asigurării debitului de 5% și 1% în caz de potențial risc la inundații și în dependență de capacitatea iazului/lacului de acumulare, și de tipul deversorului de evacuare. Se constată că densitatea iazurilor și a lacurilor de acumulare pe teritoriul Republicii Moldova este mai mare decât cea optimală, inclusiv având o amplasare neuniformă, în coraport cu caracteristicile intrinseci ale bazinelor hidrografice. Densitatea mare a iazurilor/lacurilor de acumulare în cadrul unui bazin hidrografic în multe cazuri duce la dispariția cursului de apă, acesta devenind intermitent sau efemer. O densitate mare a iazurilor și a lacurilor de acumulare în coraport cu suprafețele oglinzii apelor acestora contribuie la creșterea volumelor de apă ce se pierd prin procesul de evaporare și transpirație, compromițând astfel funcționalitatea obiectului acvatic și a întregului curs de

apă. Corespunzător observațiilor și calculelor efectuate de către Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei” se constată că la suprafața de 1 m² de apă, evaporația maximă constituie în medie 1 m³ de apă. Spre exemplu, rezultatele unui Studiu realizat în bazinul râului Ișnovăț, arată că în prezent suprafața totală a lacurilor de acumulare și a iazurilor din bazinul de recepție al râului Ișnovăț constituie 7105250,9 m². Știind că, de pe fiecare m² se evaporă circa 1042 mm, deducem că pierderile de apă anual, în medie, formează 7,4 mil m³. Deci, în lipsa iazurilor și lacurilor de acumulare în bazinul râului Ișnovăț scurgerea medie anuală ar fi nu doar de 6,42 mil m³, dar aproximativ de 13,8 mil m³. Astfel, în dependență de numărul și suprafața de lacuri de acumulare/iazuri amplasate pe cursul de apă, proporțional crește și coeficientul de evaporație a apei.

Dat fiind, că nivelul evapotranspirației în Republica Moldova depășesc cu mult cantitatea de precipitații, este evident că țara se confruntă cu deficite de apă. Concomitent, micșorarea debitului apei în râuri și pâraie, în perioadele secetoase, are drept consecință neasigurarea debitului salubru de către proprietarii/locatarii corpurilor de apă unice și indivizibile, ceea ce la rândul său are drept consecință neasigurarea dezvoltării stabile a biodiversității din mediul respectiv.

Infrastructura hidrotehnică din Republica Moldova este alcătuită în mare parte din baraje de mică și medie amploare, construite preponderent în perioada sovietică. După anii 1990, lipsa întreținerii sistematice și fragmentarea responsabilităților instituționale au condus la o degradare progresivă a acestui patrimoniu.

Cu suportul Agenției Elvețiene pentru Dezvoltare și Cooperare și Agenția Austriacă pentru Dezvoltare, prin proiectul „Consolidarea cadrului instituțional în domeniul aprovizionării cu apă și sanitație în Republica Moldova (Faza 01)”, în perioada anilor 2018-2019 au fost cartografiate și inventariate corpurile de apă unice și indivizibile, așa cum sunt lacurile de acumulare, iazurile și heleșteiele. Pe tot teritoriul țării este identificat un număr de 6763 de obiecte acvatice, dintre care un număr de 3661 sunt amplasate în limita districtului bazinului hidrografic Nistru, iar 3102 în limita districtului bazinului hidrografic Dunărea-Prut și Marea Neagră.

În cadrul proiectului au fost inventariate doar barajele de pe partea de nord și parțial de centru a teritoriului Republicii Moldova, în limita bugetului disponibil, și anume din districtul bazinului hidrografic Nistru în raioanele: Ocnița, Dondușeni, Soroca, Florești, mun. Bălți, Sîngerei și parțial Telenesti. Corespunzător, din districtul bazinului hidrografic Dunărea-Prut și Marea Neagră, raioanele: Briceni, Edineț, Rîșcani, parțial Glodeni, Fălești, Ungheni, Nisporeni, Hîncești și Leova.

Din lacurile de acumulare, iazurile și heleșteiele inventariate în anul 2019, a fost apreciată vizual și starea tehnică a 3574 de baraje, cât și existența sau lipsa apei în aceste corpuri de apă unice și indivizibile. Astfel, în privința stării barajelor s-a constatat că, în stare:

- bună sunt 976;
- satisfăcătoare sunt 1490;
- nesatisfăcătoare sunt 613;

- distruse parțial sunt 252;
- nefinisate sunt 5;
- distruse sunt 80;
- cu apă sunt 2730;
- cu puțină apă sau secate sunt 843.

Din aceste cifre reiese că aproximativ 24%, din cele 3574 de obiecte acvatice, sunt cu puțină apă sau secate, iar peste 40% de construcțiile hidrotehnice ale iazurilor/lacurilor de acumulare/heleșteiilor sunt într-o stare nesatisfăcătoare sau avariata.

La moment, prin intermediul Proiectului „Sprijinirea autorităților din Republica Moldova în managementul durabil al râului Nistru”, implementat de PNUD Moldova cu sprijinul financiar al Suediei, sunt în proces de inventariere restul obiectelor acvatice districtului bazinului hidrografic Nistru, în număr de 1587.

Conform datelor cartografice se constată existența unor baraje încă din anii 1942, 1963 și 1982, ceea ce confirmă depășirea sau aflarea la limită a duratei utile de funcționare ale acestora, atât conform termenului prevăzut în documentația tehnică, cât celui de 40 sau 60 de ani, stabilit conform anexei la Catalogul mijloacelor fixe și activelor nemateriale pentru autorități/instituții bugetare, aprobat prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 77/2022 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 208-216, art. 808).

O structură de rezistență a barajelor aflată în situație de risc le transformă din infrastructuri utile în potențiale surse de risc pentru comunitățile din aval.

În același timp, multe acumulări și-au pierdut funcțiile pentru care au fost proiectate, fenomen determinat de următorii factori:

- schimbările climatice și secetele, care au redus alimentarea naturală a corpurilor de apă unice și indivizibile;
- pierderile mari prin evaporare le-au diminuat relevanța economică;
- colmatarea (depunerea sedimentelor și nămolului), care reduce volumul util de apă în obiectele acvatice, volumul apei a scăzut în mediu cu 0,5% anual.
- încălcarea regulilor de exploatare de către locatari, ignorarea cerințelor privind menținerea nivelului minim de apă și neasigurarea debitului salubru a afectat ecosistemele acvatice și biodiversitatea dependentă;
- construcțiile ilegale în zonele de protecție a apelor, care modifică scurgerea naturală a apei.

În prezent, peste 30% dintre obiectele acvatice sunt afectate de un proces activ de secare și degradare, ceea ce impune măsuri urgente de protecție și restaurare. Drept temei suplimentar a elaborării actului normativ servesc și prevederile Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 41-44, art. 61), în privința necesității efectuării expertizelor tehnice a barajelor cu termenul de exploatare depășit, cât și a celor ale căror acte de proiectare nu se mai dețin, din varii motive, fiind construite în perioada anterioară creării statului Republica Moldova. Subsidiar, art. 304 al aceleiași norme prevede obligativitatea autorităților administrației publice locale de a notifica proprietarii construcțiilor, indiferent de forma de proprietate, care sunt în stare

avansată de degradare ori sunt amplasate în zone inundabile sau în zone cu alunecări de teren și care pun în pericol siguranța publică, despre responsabilitățile care le revin privind siguranța publică în exploatarea construcțiilor respective, conform prevederilor prezentului cod. Prin notificare fiind atenționat proprietarul construcției respective despre necesitatea luării măsurilor de dezafectare, în regim de urgență, în condițiile prevederilor Codului urbanismului și construcțiilor.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

La elaborarea proiectului s-a ținut cont de regimul juridic, de prevederile cu referire la întreținerea tehnică conformă și de aspectele de mediu cu referire la de gestionarea și exploatarea corespunzătoare a iazurilor și lacurilor de acumulare din Republica Moldova.

Obiectivul urmărit este cel de inventariere multicriterială a tuturor iazurilor, lacurilor de acumulare și heleșteielor pentru identificarea celor ale căror structură se află în situație de risc și pot deveni o sursă de pericol pentru comunități, în cazul ruperii sau cedării barajelor, cauzând inundații cu consecințe grave asupra comunităților, inclusiv distrugerea proprietăților, infrastructurii și pierderea vieților omenești. Inclusiv, identificarea corpurilor de apă unice și indivizibile ale căror existență, prin starea lor degradată, are un impact negativ sau chiar nefast asupra mediului. Metodologia va reglementa etapele de analiză și selectare a acestor iazuri și lacuri de acumulare, precum și procedura de lichidare și cea de postutilizare a terenurilor fondului apelor.

În vederea necesității de reglementare a criteriilor de selectare a iazurilor și lacurilor de acumulare care urmează a fi analizate multiaspectual și a problemelor care se propun a fi soluționate prin intermediul metodologiei, precum și reieșind din raționamentul intervenției, acestea pot fi divizate în mai multe grupuri precum:

- coronamentul barajului îndeplinește suplimentar și funcția de obiect de infrastructură rutieră sau feroviară;
- depășirea duratei de existență a barajului;
- deficiențe structurale sau tehnice care pot afecta exploatarea în condiții de siguranță;
- secarea totală sau parțială a iazurilor și a lacurilor de acumulare pe o perioadă de cel puțin 5 ani consecutivi;
- iazuri și lacuri de acumulare construite ilicit;
- cerințe urbanistice și prevederi ale documentației de amenajare a teritoriului care impun desființarea construcției.

Din primul grup fac parte iazurile/lacurile de acumulare care îmbină în coronamentul barajului funcția suplimentară de obiect de infrastructură rutieră sau feroviară. Aceste cazuri sunt frecvent întâlnite în țară și urmează a fi reglementate în metodologie prin prisma importanței și specificului căii de acces. Or, pe coronamentul barajelor sunt amplasate drumuri de importanță europene (internaționale), naționale (autostradă, expres, republican, regional) și locale (de interes raional/municipal, comunal, stradă), și linii de cale ferată speciale, secundare și principale.

Din al doilea grup fac parte iazurile/lacurile de acumulare ale căror baraje au durată de existență (perioadă la expirarea căreia expiră durata funcțională a rezistenței normative a construcției) depășită. Este important de remarcat faptul că pentru determinarea duratei de existență, în cazul lipsei oricărei documentații tehnice, metodologia va reglementa cum poate fi determinat anul dării în exploatare a iazului/lacului de acumulare și cum acesta ar putea fi identificat reieșind din anumite date.

Din al treilea grup fac parte iazurile/lacurile de acumulare cu deficiențe a structurii construcțiilor hidrotehnice care pot afecta exploatarea în condiții de siguranță. Deși legislația în domeniul construcțiilor hidrotehnice nu prevede expres noțiunea de deficiențe semnificative, prin analogie, în domeniul gestionării iazurilor/lacurilor de acumulare există instituția situațiilor de pericol sporit sau accident. Potrivit pct. 22 al Regulamentului-tip de exploatare a lacurilor de acumulare/iazurilor/heleșteiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 977/2016 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 265-276, art. 1060), în cazul situațiilor de pericol sporit sau de accident, proprietarul/locatarul barajului lacului de acumulare/iazului/heleșteului trebuie să comunice imediat autorităților administrației publice centrale și locale, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Agenția Națională pentru Sănătate Publică, precum și proprietarii/superficiarii/locatarii lacurilor de acumulare/iazurilor/heleșteiilor din aval, despre modificările regimului de evacuare a apei și să efectueze micșorarea nivelului apei mai jos de nivelul normal de retenție, în coordonare cu Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei”.

Situații de pericol de accident se consideră:

- a) distrugerea unei construcții sau a unui element al acesteia care poate provoca o situație excepțională;
- b) surparea, fisurarea, deformarea periculoasă sau alunecarea taluzurilor barajului care pot influența integritatea barajului;
- c) depășirea nivelului apei în lacul de acumulare/iaz peste cel admis de proiect;
- d) sporirea infiltrării în sistemul de drenaj peste valoarea proiectată, mai ales în cazul apariției semnelor de sufozie;
- e) apariția fisurilor pe taluzul amonte sau cel din aval al barajului de pământ mai sus de prisma de drenaj;
- f) apariția scurgerilor de apă printre corpul barajului de pământ și suprafața construcțiilor de beton din aval (de-a lungul construcțiilor de evacuare a apei, culeelor de pod, pereților de sprijin, care despart corpul barajului de pământ și a construcțiilor de beton etc.).

În al patrulea grup sunt iazurile/lacurile de acumulare secate parțial și total. Reieșind din cele inventariate în anul 2019, în partea ce privește starea tehnică a 3574 de baraje și a existenței sau lipsei apei în aceste corpuri de apă, s-a constatat că, cu puțină apă sau secate sunt 843. Deci din aceste cifre reiese că aproximativ 24%.

Concomitent, în procesul de coordonare a materialelor cadastrale de delimitare masivă, care are loc în cadrul Programului de Stat pentru delimitarea bunurilor imobile, inclusiv a

terenurilor proprietate publică, pentru anii 2019–2026, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 80/2019 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2019, nr. 49-58, art. 110), Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei” a identificat numeroase iazuri secate, pe care autoritățile administrației publice locale vor să le valorifice corespunzător, dar nu o pot face din cauza lipsei resursei de apă.

La fel, anual Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei” este informată despre intenția unor autorități publice locale de a lichida iazuri/lacuri de acumulare, doar că acestea percep lichidarea ca pe o procedură de schimbare a destinației terenului pe care este amplasată cuveta iazului/lacului de acumulare, fără a se ține cont de faptul că corpul de apă este amplasat pe un curs de apă și că indiferent de atestarea acestuia ca fiind la moment un curs de apă intermitent sau efemer, el trebuie protejat ca atare. Inclusiv, e necesar de a se ține cont de relieful bazinului de alimentare a cursului de apă și de rolul, după caz, a iazului/lacului de acumulare de atenuare a viitorilor rapide în caz de ploi abundente și de averse.

În grupul cinci sunt iazurile construite ilicit. Reieșind din principiul neretroactivității legii, și a intrării în vigoare a Legii nr. 721/1996 privind calitatea în construcții la data de 25.07.1996, din acea dată și până la data de 03.02.2019 a fost posibilă bararea cursurilor de apă prin construcția iazurilor și lacurilor de acumulare. Or, din data de 04.02.2019, Legea apelor nr. 272/2011 (modificată prin LP249 din 15.11.18 MO1-5 din 04.01.19 art.2; în vigoare 04.02.19), prin art. 4 alin. (5) (prevederea la moment fiind statuată în art. 4 alin. (9) (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 46-49, art. 70)), interzice bararea cursurilor de apă. Astfel, în perioada 02.01.1997 - 03.02.2019 au putut fi construite iazuri și lacuri de acumulare de către persoane fizice și juridice, în conformitate cu prevederile cadrului legal în vigoare. Iazurile și lacurile de acumulare construite în perioada 02.07.1996 - 03.02.2019 cu nerespectarea prevederilor cadrului și în lipsa procesului-verbal de recepție finală, precum și cele edificate după data de 04.02.2019 se consideră a fi ilicite.

Ultimul grup, reprezintă grupul iazurilor/lacurilor de acumulare pentru care cerințele de urbanism și prevederi ale documentației de amenajare a teritoriului impun necesitatea desființării construcției, care se efectuează în conformitate cu prevederile Codului urbanismului nr. 434/2023 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 41-44, art. 61).

Ulterior întocmirii listei care va cuprinde toate iazurile și lacurile de acumulare ce fac parte din cele șase grupe menționate mai sus, acestea urmează a fi analizate multicriterial.

După selectarea prin procedura de analiză multicriterială următoarea etapă este cea de examinare a necesității de păstrare prin reabilitare/reconstrucției sau cea de desființare parțială sau totală a barajului, prin lichidarea acumulării de apă în sine și de postutilizare a terenului fondului apelor.

În ce privește sarcina privind lichidarea barajului, metodologia reglementează necesitatea de desființare totală sau parțială a barajului reieșind din stringența asigurării protecției de inundații, sau de alte necesități cum ar fi crearea unor zone umede sau plantarea perdelelor forestiere.

În conformitate cu prevederile art. 155 alin. (7) al Codului urbanismului nr. 434/2023 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 41-44, art. 61) pot fi executate fără autorizație de desființare lucrările de demolare a construcțiilor care nu sunt înregistrate în Registrul bunurilor imobile. Potrivit art. 154 alin. (1) lit. f) al aceluiași act normativ enunțat, în cazul în care barajul va fi înregistrat, în cazul lichidării parțiale se va efectua o expertiză tehnică.

Ce ține de sarcina privind postutilizarea terenurilor fondului apelor, urmare a lichidării iazurilor/lacurilor de acumulare, se impune luarea unei decizii cu privire la statutul terenurilor rămase cu menținerea categoriei de destinație ca terenuri ale fondului apelor. Categoria de destinație ale acestor terenuri putând fi modificată doar în cazurile prevăzute de art. 58 alin. (6¹) din Codul funciar nr. 22/2024, a amplasării obiectelor liniare (drumuri, linii de comunicații electronice, rețele de gaze naturale, de energie electrică, de energie termică, de aprovizionare cu apă și canalizare, conducte).

Pentru remedierea și amenajarea terenului, în dependență de particularitățile hidrologice, de relief și de tipul solului, și corespunzător planului de gestionare a riscurilor de inundații, se realizează următoarele măsuri:

- de asigurare a cursului natural al apei, după caz, de regularizare sau reabilitare a albiei cursului de apă;
- de creare a perdelelor forestiere;
- de plantare a vegetației specifice;
- de creare/restabilire a locurilor de depunere a icrelor din luncile inundabile;
- de creare/refacere a zonei umede;
- de aducere a terenului la starea inițială;
- alte intervenții, conform prevederilor cadrului legal tangențial, pentru asigurarea protecției resursei de apă, a dezvoltării biodiversității și prevenirii riscurilor de inundații cu impact negativ.

Cu toate că prin prevederile enunțate în Codul funciar se interzice schimbarea destinației terenurilor fondului apelor, proprietarii acestora pot folosi aceste terenuri fără a schimba destinația și în conformitate cu prevederile art. 53³ al Legii apelor nr. 272/2011 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 46-49, art. 70) și pct. 29 a Regulamentului privind valorificarea terenurilor fondului apelor și a construcțiilor hidrotehnice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 403/2024 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 299-301, art. 599), care prevăd modul de folosință a terenurilor fondului apelor și anume pentru crearea perdelelor forestiere, pentru fânaș și restabilirea locurilor de depunere a icrelor din luncile inundabile și deltele râurilor, precum și pentru amplasarea sistemelor fotovoltaice, pentru edificarea construcțiilor și a instalațiilor ușor demontabile pentru creșterea și prinsul peștelui și a celor pentru zonele de recreere și agrement.

Proiectul Metodologiei are următoarea structură:

Capitolul I prevede dispoziții generale privind scopul metodologiei, obiectele asupra cărora se aplică, subiecții obligativității de aplicare, structura actului normativ, și rubrica definiții.

Sunt statuate etapele tuturor proceselor de identificare, examinare, selectare prealabilă, analiză multicriterială și procedura de lichidare a iazurilor și a lacurilor de acumulare destinate lichidării, și amenajarea postutilizare a terenurilor acestora. Metodologie devine obligatorie pentru utilizare de către administrațiile publice centrale și locale, precum și de către sectorul privat, în procesul de examinare a siguranței în exploatare, a impacturilor aduse și a necesității existenței iazurilor, lacurilor de acumulare și a heleșteielor.

Capitolul II descrie etapa de inițiere a procedurii de identificare a iazurilor și a lacurilor de acumulare cu structura de rezistență a barajelor aflată în situație de risc, și sursele de obținere a informațiilor necesare. Proiectul normei prevede responsabilitatea pentru organizarea și coordonarea procesului de identificare de către Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei”, cel puțin o dată la 5 ani. Cât și contribuirea autorităților administrației publice locale din unitățile administrativ-teritoriale de nivelul unu și doi, de comun cu Comisia pentru Situații Excepționale ale administrației publice locale de nivelul întâi, la inventarierea barajelor și furnizarea de informații către Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei”.

Capitolul III prevede examinarea și selectare prealabilă a iazurilor și a lacurilor de acumulare cu un posibil impact negativ asupra siguranței vieții și sănătății populației, asupra bunurilor și a mediului, modul de identificare a acestora, precum și etapele acestei proceduri.

Examinarea se desfășoară etapizat, în baza următoarelor criterii: coronamentul barajului îndeplinește suplimentar și funcția de obiect de infrastructură rutieră sau feroviară, depășirea duratei de existență a barajului, deficiențe structurale sau tehnice care pot afecta exploatarea în condiții de siguranță, secarea totală sau parțială a iazurilor și a lacurilor de acumulare pe o perioadă de cel puțin 5 ani consecutivi, iazuri și lacuri de acumulare construite ilicit, cerințe urbanistice și prevederi ale documentației de amenajare a teritoriului care impun desființarea construcției.

Capitolul IV reglementează analiza multicriterială, care are drept scop evaluarea necesității existenței iazurilor, a lacurilor de acumulare și a heleșteielor, identificate în etapa de examinare și selectate prealabilă cu o structură de rezistență a barajelor aflată în situație de risc, din perspectiva asigurării regularizării debitelor cursurilor apă în caz de viituri, a impactului acestora asupra mediului și a dezvoltării socio-economice. Analiza se efectuează de către Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei”, utilizând surse oficiale, date din teren și informații transmise de autoritățile competente, și în baza unei grile standardizate de punctaj, aplicabilă corespunzător a 4 criterii și a 12 subcriterii. Subcriteriile sunt în funcție de riscul efectului de cedare a barajului în cazul amplasării în cascadă, de riscul de cedare a barajului sub efectul unei acțiuni seismice, de starea tehnică a barajului, de evaporație, de procentajul de colmatare, de debitul salubru bazat pe densitatea barajelor, fitoremediere, distanța până la localitate, numărul populației, reîncărcarea acviferului, densitatea sondelor de apă, permeabilitatea rocilor sedimentare, irigații, acvacultură, alimentare cu apă, recreație, îmbinarea în coronament a funcției de obiect de infrastructură rutieră/feroviară, suprafața, adâncimea medie, dimensiunea iazului/lacului de acumulare, a

riscurilor de inundații, a dezvoltării socio-economice și de mediu, analiză care are ca scop evaluarea iazurilor și a lacurilor de acumulare din punct de vedere a sustenabilității existenței acestora. Capitolul V prevede procedura de lichidare a iazurilor și lacurilor de acumulare care, în urma analizei multicriteriale, au obținut un punctaj negativ semnificativ sau prezintă riscuri pentru siguranța populației, a bunurilor sau a mediului, precum și a celor construite neautorizat. Etapele procesului de desființare totală sau parțială a barajului, cu concomitentă lichidare a acumulării de apă se realizează conform prevederilor Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023 și cu respectarea prevederilor Regulamentului-tip de exploatare a lacurilor de acumulare/iazurilor/heleșteiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 977/2016, și a altor acte normative tangențiale. Capitolul VI prevede etapa de postutilizare a terenurilor fondului apelor după desființarea totală sau parțială a barajului și lichidare a iazului/lacului de acumulare, or corespunzător proiectului de desființare, terenul intră în regim de remediere și amenajare, în conformitate cu prevederile Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023 și a Legii apelor nr. 272/2011.
<i>3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare</i> Opțiuni alternative nu au fost identificate, or lipsa de intervenții în cazul barajelor aflate în stare nesatisfăcătoare sau cu deficiențe majore, a cuvetelor cu grad de colmatare cu mult peste limita celui admisibil și păstrarea unei densități mari a iazurilor/lacurilor de acumulare în coraport cu bazinul de recepție a cursului de apă va duce în continuare la degradarea continuă ale acestor acumulări de apă, având un impact negativ asupra mediului și intereselor societății. O structură de rezistență a barajelor aflată în situație de risc le transformă din infrastructuri utile în potențiale surse de risc pentru comunitățile din aval și pentru mediu, precum și procesul de evaporare a unor cantități exagerat de mari a apei din aceste acumulări contribuie la secarea a zeci de kilometri de segmente a cursurilor de apă. Astfel, procesul de inventariere, analiză, selectare și lichidare în sine a unor iazuri/lacuri de acumulare, este absolut necesar și care nu mai poate fi amânat, în contextul consecințelor schimbărilor climatice din ultima perioadă, prin averse de ploi rapide și abundente, și creare de viituri chiar și pe cursurile de apă efemere.
4. Analiza impactului de reglementare
<i>4.1. Impactul asupra sectorului public</i> Implementarea metodologiei nu generează impacturi asupra sectorului public deoarece nu presupune acțiuni de reformă structurală sau instituțională. În ce privește impactul asupra sectorului public central, este important de menționat că prin Hotărârea Guvernului nr. 849/2024, cu privire la organizarea și funcționarea Instituției Publice Administrația Națională „Apele Moldovei” și la modificarea unor hotărâri ale Guvernului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 540-543, art. 985), Administrația are instituite două secții de lucrări hidrotehnice din cadrul direcțiilor bazinale

Nistru și Dunărea-Prut și Marea Neagră, care vor fi implicate în procesul de organizare și coordonare a procesului identificare, examinare, analizare multicriterială și de expunere lichidării iazurilor/lacurilor de acumulare, catalogate ca fiind cu un risc sporit de provocare a consecințelor negative asupra mediului și societății. La fel, a fost consolidată secția juridică, care va asigura respectarea procesului de lichidare, în special a iazurilor și lacurilor de acumulare care vor necesita a fi lichidate prin impunere de dezafectare.

Autoritățile publice locale de nivelul unu și doi vor fi implicate, în dependență de deținerea dreptului de proprietate asupra barajelor și de posibilitatea de implicare a specialiștilor, și vor contribui de comun cu Comisiile pentru Situații Excepționale ale administrației publice locale, la inventarierea barajelor și la furnizarea de informații către Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei”.

Prin implementarea metodologiei, efectele care se prevăd a avea loc asupra Instituției Publice Administrația Națională „Apele Moldovei”, pe termen scurt, includ elaborarea instrucțiunii de implementare a metodologiei și a fișei-tip de inventariere a iazurilor și a lacurilor de acumulare. De ajustare a procedurilor interne și crearea grupurilor responsabile de instruirea autorităților publice locale privind procesul de implementare a metodologiei și inclusivă aplicare a instrucțiunii în procesul de inventariere și analiză multicriterială a corpurilor de apă unice și indivizibile. Pe termen mediu se planifică identificarea și lichidarea iazurilor și lacurilor de acumulare pentru care există acord din partea proprietarilor. Iar pe termen lung sunt iazurile și lacurile de acumulare pentru care nu există acord de lichidare din partea proprietarilor sau necesită alte proceduri conexe lichidării.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Punerea în aplicare a metodologiei în sine nu va genera anumite costuri, ținând cont de procedura de inițiere a inventarierii, de examinare și analiză multicriterială a tuturor iazurilor, lacurilor de acumulare și heleșteielor din oficiu.

Doar etapa de aplicare a procesului de desființare parțială/totală a barajului și de lichidare a iazurilor/lacurilor de acumulare vor avea impacturi financiare, prin asigurarea efectuării expertizării tehnice, la elaborarea proiectului tehnic de desființare și lichidare, și de executare a lucrărilor în sine în teren, cât și a celor de postutilizare a terenului.

E de reliefat că prevederile cu referire la necesitatea urmăririi comportării în timp, a întreținerii corespunzătoare, a asigurării efectuării expertizelor tehnice și a intervențiilor la necesitate asupra construcțiilor de orice tip și indiferent de tipul de proprietate, au fost prevăzute prin actele normative cum sunt Legea nr. 721/1996 privind calitatea în construcții și Regulamentul privind expertiza tehnică în construcțiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 936/2006, inclusiv aceste responsabilități și obligațiuni sunt statuate la moment și în art. 243 alin. (2) lit. b), art. 244, art. 258 și art. 260 din Codul urbanismului nr. 22/2023. Pornind de la faptul că aceste obligațiuni sunt existente încă din anul 1996, proiectul nu se consideră că ar avea un impact financiar suplimentar, or aceste costuri de conformare țin de planificarea bugetului pentru întreținerea corespunzătoare a construcțiilor și a celor de intervenții de urgență pentru prevenirea sau lichidarea unor situații excepționale, ținând cont

de catalogarea drept construcții speciale a barajelor, cu riscuri de posibil impact major asupra mediului și societății.

Dacă să raportăm cheltuielile privind efectuarea expertizei, la prejudiciile care pot surveni ca urmare a neefectuării expertizei privind siguranța barajului, atunci prejudiciile cauzate de situațiile excepționale sunt net superioare. Expertiza tehnică a unui baraj este evaluată în mediu la 15-20 mii lei, luând în calcul criteriile tehnice ale barajului. Exemplu recent, pentru efectuarea unei astfel de expertize, Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei” publică locală a achitat 9 mii lei.

Însăși procedura de lichidare include în sine suportarea de cheltuieli atât de la bugetul de stat, în cazul necesității lichidării iazurilor/lacurilor de acumulare proprietate a statului, cât și de către administrațiile publice locale de nivelul unu, în cazul deținerii cu drept de proprietate a barajelor. Or, atât asigurarea elaborării proiectului de desființare a construcțiilor hidrotehnice, de lichidare a cuvetei și de amenajare a terenului, elaborat de către specialiști atestați în domeniu, cât și însăși lucrările de desființare și lichidare executate de către agenți economici care prestează servicii în cauză, generează costuri.

În conformitate cu art. 155 alin. (7) al Codului urbanismului nr. 434/2023 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 41-44, art. 61) pot fi executate fără autorizație de desființare lucrările de demolare a construcțiilor care nu sunt înregistrate în Registrul bunurilor imobile. În cazul în care acestea vor fi înregistrate în Registrul bunurilor imobile, desființarea barajelor va avea loc în baza autorizației de desființare și a documentației de proiect, conform prevederilor art. 153 al Codului urbanismului nr. 434/2023 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 41-44, art. 61).

Cheltuieli mai semnificative vor fi suportate pentru executarea lucrărilor de demolare a construcțiilor hidrotehnice. Spre exemplu, pentru demolarea unui baraj, a unui iaz cu suprafața de 18 ha, cu următoarele dimensiuni: talpa barajului de 23 m (unde talpa taluzului din amonte este de 12 m, iar talpa taluzului în aval este de 6 m), lățimea coronamentului de 5 m și înălțimea barajului de 4 m, se estimează un volum de aproximativ 14500 m³ de sol/rocă sedimentară, egal cu 9219 tone de argilă. Corespunzător NCM L.02.11-7:2013 „Prețuri de referință pentru lucrări de proiectare în construcții. Indicatorul nr.7 Construcții hidrotehnice și de ameliorare a solului”, aprobat prin Ordinul nr. 63/2014 al Ministerului dezvoltării regionale și construcțiilor, prețurile pentru executarea unor lucrări necesare, sunt următoarele:

- pentru excavarea unui volum de 100 m³ prețul variază între de 544,421 lei (prin săpătură mecanică cu buldozer pe tractor pe senile de 81-180 CP, inclusiv împingerea pământului până la 10 m, în teren catg. I în condiții de gospodărire a apelor) și de 1033,048 lei (prin săpătura mecanică cu excavatorul de 0,40-0,70 mc, cu motor cu ardere internă și comandă hidraulică, în pământ cu umiditate naturală, descărcare în autovehicule teren catg. II în condiții de gospodărire a apelor);
- transportarea pământului cu autobasculanta de 10 t la distanța de 1 km este la un preț de 9,757 lei per tonă;

- lucrările la descărcarea pământului în depozit, teren categoria II este de 191,890 lei per 100 m³;

- prețul elaborării proiectului tehnic de desființare a barajului este de minim 34310 lei.

Aplicând tipurile de lucrări și volumele menționate mai sus, pentru dimensiunile barajului din speță, preliminar se obține suma de aproximativ 232832 lei pentru demolarea acestuia.

Lucrările de ridicări topografice sunt la preț minim de 5000 lei per ha, care pentru suprafața 18 ha iazului rezultă prețul de 90000 lei. Lucrările de calcul hidrologic sunt la un preț fix de 5300 lei. Astfel, costul final pentru demolarea barajului este de minim 328132 lei.

La fel, potrivit prevederilor Legii privind evaluarea impactului asupra mediului nr. 86/2014 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 326-333, art. 626), beneficiarul activității planificate de demolare a barajului va depune cerere privind emiterea acordului de mediu, care potrivit Nomenclatorului serviciilor aferente emiterii acordului de mediu și cuantumul tarifelor la acestea, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 132/2025 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2025, nr. 144-147, art. 148), la emiterea deciziei/acordului de mediu beneficiarul achită 5000 lei.

În suportul implementării cerințelor actului normativ administrațiile publice locale pot aplica la proiecte de asistență externă, finanțate de partenerii de dezvoltare, cum este de exemplu proiectul „O justiție verde pentru un mediu protejat și comunități durabile în Republica Moldova” implementat cu suportul Suediei, care contribuie la îmbunătățirea cadrului normativ al guvernanței de mediu la nivel local, și va acorda suport pentru 6 orașe – Cahul, Fălești, Ialoveni, Hîncești, Căușeni și Ștefan Vodă, prin angajarea unui expert tehnic în domeniul exploatării lacurilor de acumulare/iazurilor în elaborarea și actualizarea Regulamentelor de exploatare.

Un alt proiect de asistență externă este „Reabilitarea infrastructurii hidrotehnice pentru atenuarea vulnerabilității la fenomenele extreme cauzate de schimbările climate în Republica Moldova”, finanțat de Agenția Austriacă de Dezvoltare, implementat de PNUD Moldova, care va acorda suport pentru localitățile din cadrul bazinelor hidrografice: Copăceanca, Soloneț, Bahu, Ialpug și Lăpușna, inclusiv pe componenta ce ține de infrastructură prin inventarierea și identificarea barajelor cu risc sporit de avarie și reabilitarea unui număr de construcții selectate.

Inclusiv propuneri de proiecte pot fi depuse către I.P.”Oficiul Național de Implementare a Proiectelor în domeniul Mediului”, pentru finanțarea din Fondul Național pentru Mediu.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Impactul asupra sectorului privat urmează a fi analizat din două aspecte, cel al statutului juridic al bunurilor imobile ale iazului/lacului de acumulare propus spre lichidare și pe aspectul lipsei a acumulării de apă, ce se utilizează în diverse scopuri.

În situația deținerii cu drept de proprietate privată a barajului și cu drept de proprietate publică a terenului, în cazul în care concluzia finală pentru obiectul acvatic, conform recomandărilor din raportul de expertizare tehnică și a analizei multicriterială, va fi cea de lichidare a iazului/lacului de acumulare, fie prin desființare parțială sau totală a barajului,

impactul va fi cel de pierdere a unei surse de venit, obținută urmare valorificării acumulării de apă. Pentru restul populației și a agenților economici, impactul negativ se va reflecta din aspectul lipsei resurse de apă de suprafață în adiacență, pentru necesitățile sau activitățile desfășurate.

În ce privește iazurile/lacurile de acumulare cu termen de exploatare depășit sau baraj cu deficiențe structurale semnificative, e de menționat că potrivit în art. 243 alin. (2) lit. b), art. 244, art. 258 și art. 260 din Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 41-44, art. 61), în cazul construcțiilor cu durata de existență depășită, proprietarul este obligat să asigure efectuarea unei expertize tehnice pentru a stabili măsurile necesare de intervenții în timp asupra construcției respective. La fel, potrivit pct. 12 al Regulamentului-tip de exploatare a lacurilor de acumulare/iazurilor/heleșteiilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 265-276, art. 1060), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 977/2016, toate lacurile de acumulare/iazurile/heleșteiele existente, construite până în anul 1996, ale căror proiecte nu se mai dețin, indiferent de tipul de proprietate și de prezența construcțiilor de evacuare, se supun expertizării tehnice a barajului și determinării categoriei de importanță și fiabilitate a acestuia, în baza informației obținute în urma prospecțiunilor și cercetărilor efectuate la fața locului de către experți tehnici atestați în domeniu. Pornind de la faptul că aceste obligațiuni sunt existente încă din anul 1996, odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 721/1996 privind calitatea în construcții, la data de 25.07.1996, proiectul nu se consideră că ar avea un impact financiar suplimentar, or aceste costuri de conformare țin de planificarea resurselor financiare pentru întreținerea corespunzătoare a construcțiilor și a celor de intervenții de urgență pentru prevenirea sau lichidarea unor situații excepționale, ținând cont de catalogarea drept construcții speciale a barajelor, cu riscuri de posibil impact major asupra mediului și societății.

În cazul iazurilor/lacurilor de acumulare care îmbină în coronamentul barajelor funcția suplimentă de obiect de infrastructură rutieră sau feroviară, impactul poate fi pozitiv asupra sectorului privat în caz de posibilitate și a optării pentru menținerea barajului. Pe motiv că proprietarul/gestionarul infrastructurii rutiere/feroviare va putea contribui atât la elaborarea raportului de expertiză tehnică, cât și la intervențiile necesare de reparare și întreținere corespunzătoare a barajului.

În procesul de evaluare multicriterială, metodologia reglementează și analiza pe criteriul de dezvoltare socio-economică, care se realizează în funcție de necesitatea utilizării resursei de apă pentru irigații, acvacultură, alimentare cu apă, recreație și îmbinare a infrastructurii rutiere/feroviare în coronament, astfel, fiind luate în calcul și impacturile ce pot avea loc asupra sectorului privat.

Suplimentar, e de menționat că I.P."Oficiul Național de Implementare a Proiectelor în domeniul Mediului" finanțează inclusiv și proiecte pe domeniul de management integrat al resurselor de apă, pentru reabilitarea lacurilor de acumulare/iazurilor/heleșteiilor, la care pot aplica orice persoană juridică de drept public sau de drept privat înregistrată în Republica Moldova. Astfel, în situația de deținere a dreptului de proprietate privată asupra barajului și

de proprietate publică asupra terenului fondului apelor aferent iazurilor/lacurilor de acumulare/lacurilor/heleșteiilor, prin contract de parteneriat (fără de limitare a numărului de participare în calitate de partener) pot fi obținute finanțări din sursele Fondului Național pentru Mediu în proporție de maximum 90 %.

În contextul necesității gestionării durabile a resurselor de apă, a impactului adus asupra mediului prin bararea cursurilor de apă și a existenței riscurilor de surpare sau cedare a barajelor ce au consecințe nefaste asupra sănătății, vieții, mediului, a bunurilor materiale și inclusiv asupra activităților economice, beneficiile creării tuturor condițiilor de garantare a siguranței construcțiilor hidrotehnice a corpurilor de apă unice și indivizibile, prin întreținerea și exploatarea corespunzătoare ale acestora, sau după caz prin lichidarea acestora, sunt beneficii net superioare oricăror costuri ce urmează a fi suportate de către proprietarii obiectelor acvatice în cazul producerii unor situații excepționale.

4.4. Impactul social

Din punct de vedere social impactul inventarierii și impunerii suplimentare de întreținere corespunzătoare a iazurilor și lacurilor de acumulare va fi unul pozitiv, din perspectiva siguranței construcțiilor și evitarea unor daune localităților și populație, în cazul surpării sau cedării acestora.

Inclusiv în proiectul tehnic de lichidare a obiectului acvatic va fi prevăzută și recomandarea celei mai bune și optime soluții de postutilizare a terenului, care poate fi crearea unei zone umede, a plantării perdelelor forestiere, însămânțarea vegetației pentru fânețe, amenajarea unui parc sau a altor zone de recreere și agrement.

Impact social nesemnificativ ar putea exista numai în cazul lichidării iazurilor/lacurilor de acumulare care se exploatează în regim normal, pe motivul acumulării unui punctaj major urmare analizei multicriteriale și a impactului semnificativ asupra mediului. În situația respectivă se poate micșora gradul de ocupare a forței de muncă din zonă, cum ar fi concedierea sau reducerea angajaților din domeniul turismului, pisciculturii sau irigațiilor. Grupurile demografice cel mai grav afectate vor fi persoanele în etate și social vulnerabile din motiv că acestea reprezintă grupul forței de muncă care pot practica această activitate.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Proiectul de act normativ nu prevede necesitatea utilizării datelor cu caracter personal.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Proiectul de act normativ nu are careva impact asupra egalității de gen. Noul act nu poate avea un impact în mod diferit asupra femeilor, bărbaților și minorităților de gen, precum și asupra măsurilor menite să elimine discriminarea și să promoveze oportunitățile egale în toate domeniile vieții sociale. Or, identificarea necesităților de reparare, reabilitare sau lichidare a iazurilor/lacurilor de acumulare vor avea un impact egal, pozitiv sau negativ, asupra întregii populații din vecinătatea acestor obiecte acvatice.

4.5. Impactul asupra mediului

Impactul asupra mediului este evaluat ca unul pozitiv în contextul asigurării verificării prin expertizare tehnică a structurii de rezistență a barajelor, a intervențiilor și întreținerii corespunzătoare a construcțiilor hidrotehnice, planificarea și întreprinderea măsurilor de

rigoare în cazul deteriorării barajului sau de creare a unei situații excepționale care va preveni sau, după caz, va diminua nivelul de risc și de impact asupra mediului. În cazul lichidării iazului/lacului de acumulare, inclusiv impactul asupra mediului va fi unul pozitiv, în contextul micșorării presiunii asupra bazinului de recepție a cursului de apă, prin micșorarea numărului acumulărilor de apă și a volumelor de apă ce se pierd în procesul de evaporare a apei de pe oglinzile apelor. Schimbări care vor avea o influență esențială asupra cursurilor de apă prin creșterea debitelor de apă și asigurarea cantităților necesare pentru dezvoltarea biodiversității. Un deranj va fi creat pentru fauna pentru care acumularea de apă din acest obiect acvatic servește drept mediu ambiant. În timp ce o ulterioară amenajare a terenului, prin creare de zonă umedă sau plantare de perdea forestieră va favoriza dezvoltarea faunei corespunzătoare acestui mediu ambiant.

Aspectele enunțate urmează a fi menționate în cererea privind emiterea acordului de mediu în conformitate cu prevederile Legii privind evaluarea impactului asupra mediului nr. 86/2014 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 326-333, art. 626), care reglementează și aspectul de demolare, inclusiv elaborarea studiului de evaluare a biodiversității.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu au fost identificate alte impacturi ce ar putea surveni urmare implementării actului normativ.

Metodologia propusă este un act normativ necesar în contextul responsabilității Guvernului de aducere în concordanță a normei cu prevederile Legii apelor nr. 272/2011, a Regulamentului-tip de exploatare a lacurilor de acumulare/iazurilor/heleșteiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 977/2016 și a Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023, întru exploatarea conformă a construcțiilor hidrotehnice a corpurilor de apă unice și indivizibile, a gestiunii eficiente a resursei de apă, a prevenirii posibilităților riscuri de inundații și a curmării impacturilor negative asupra mediului prin identificarea necesităților de reparare, reabilitare sau lichidare a iazurilor/lacurilor de acumulare.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Prezentul proiect de act normativ nu transpune legislația Uniunii Europene.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Prezentul proiect de act normativ nu prevede măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 215-217, art. 798), anunțul de inițiere a elaborării proiectului a fost publicat și poate fi accesat pe pagina web oficială a Ministerului Mediului (compartimentul „Transparența decizională”, directoriul *Anunțuri de*

inițiere a elaborării deciziilor”) la link-ul <https://mediu.gov.md/ro/node/4815> și pe portalul particip.gov.md la https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/15297 .

7. Concluziile expertizelor

Proiectul va fi prezentat Ministerului Justiției și Centrului Național Anticorupție pentru efectuarea expertizelor necesare.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Noul act normativ nu va impune necesitatea operării modificărilor în alte acte normative existente.

Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei” urmează să elaboreze instrucțiunea de implementare a metodologiei și a fișei-tip de inventariere a iazurilor și a lacurilor de acumulare.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Măsurile de implementare a proiectului vor fi asigurate de către Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei”.

Ministru

Sergiu LAZARENCU



MD 2004, mun. Chișinău, bd Ștefan cel Mare și Sfânt, 162, tel. 022 20 45 87, e-mail: cancelaria@mediu.gov.md

Nr. 08-05/2760 din 08.10.2025

La nr. _____ din _____

Cancelaria de Stat

În conformitate cu pct. 179 din Hotărârea Guvernului nr. 610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului, Ministerul Mediului prezintă spre înregistrare și examinare în cadrul ședinței Secretarilor generali de stat proiectul hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Metodologiei de identificare a iazurilor și a lacurilor de acumulare destinate lichidării.

CERERE
privind înregistrarea de către Cancelaria de Stat
a proiectelor de acte ale Guvernului

Nr. crt.	Criterii de înregistrare	Nota autorului
1.	Categoria și denumirea proiectului	Proiectul hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Metodologiei de identificare a iazurilor și a lacurilor de acumulare destinate lichidării
2.	Autoritatea care a elaborat proiectul	Ministerul Mediului
3.	Justificarea depunerii cererii	Prezentul proiect este elaborat în temeiul art. 33 alin. (4) din Legea apelor nr. 272/2011 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 46-49, art. 70), care prevede atribuțiile Instituției Publice Administrația Națională „Apele Moldovei” de a identifica iazurile și lacurile de acumulare care urmează a fi lichidate și de a întocmi o listă în acest sens, conform Metodologiei de identificare a iazurilor și lacurilor de acumulare destinate lichidării, aprobată de Guvern. Obiectivul urmărit este cel de inventariere multicriterială a tuturor iazurilor, lacurilor de acumulare și heleșteielor în contextul adaptării la schimbările climatice, a diminuării consecințelor secetelor hidrologice și a prevenirii inundațiilor în cazul ploilor rapide și abundente, pentru identificarea celor ale căror structură se află în situație de risc și pot deveni o sursă de pericol pentru comunități, în cazul ruperii sau cedării barajelor. Inclusiv, identificarea corpurilor de apă unice și indivizibile ale căror stare degradată are un impact negativ major asupra mediului, și ale celor a căror existență nu mai este pertinentă. Concomitent, prin reducerea numărului de astfel de obiecte acvatice impactul asupra mediului va fi unul pozitiv, fiind micșorată

		presiunii asupra bazinului de recepție a cursului de apă prin diminuarea volumelor de apă ce se pierd în procesul de evaporare a apei de pe oglinzile apelor. Schimbări care vor avea o influență esențială asupra cursurilor de apă prin creșterea debitelor de apă, ce va spori cantitățile de apă necesare pentru dezvoltarea biodiversității și pentru activitățile populației.
4.	Referința la documentul de planificare care prevede elaborarea proiectului (PNA, PND, PNR, alte documente de planificare sectoriale)	Planul național de reglementări pentru anul 2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 841/2024, pct. 327.
5.	Lista autorităților și instituțiilor a căror avizare este necesară	Cancelaria de Stat Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare Ministerul Finanțelor Congresul Autorităților Locale din Moldova
6.	Termenul-limită pentru depunerea avizelor/expertizelor	10 zile lucrătoare
7.	Persoana responsabilă de promovarea proiectului	Rodica Sîrbu, consultant principal Direcția politici de management integrat al resurselor de apă, Ministerul Mediului tel: 022 204 584 e-mail: rodica.sirbu@mediu.gov.md
8.	Anexe	- proiectul hotărârii de Guvern: 18 file, - nota de fundamentare: 16 file.
9.	Data și ora depunerii cererii	
10.	Semnătura	

Ministru

Sergiu LAZARENCU